

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת ואתחנן תשע"א

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר וגו' (ג-כ"ג)

מרע"ה העתיר בתפילה לבורא כל עולמים "ואתחנן אל ה'" אשר "בעת ההיא" היינו בדורות האחרונים בזמן הגלות, "לאמר" שיוכלו עדיין לומר דברי תורה ותפילה ושירות ותשבחות להשי"ת, ומה יאמרו ויבקשו אז, "ה' אלוקים אתה החילות" שכבר בימי מרע"ה פתחת פתח להקשיב לתפילותיו, א"כ כמו אז גם עכשיו שמע נא לקול שועתנו ובקשתינו.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר וגו' (ג-כ"ג)

"ואתחנן אל ה' בעת ההיא" ולא אמר באיזה עת, שרומז על כל עת ועת, והתורה באה ללמד אותנו, שאל יאמר אדם עכשיו אין לי מוח כראוי לתפילה ולכן לא אתפלל עתה, ורק כשארגיש שאני יכול להתפלל כמו שצריך אעמוד להתפלל, אלא רק בכל עת ועת תתפלל לפי המצב שאתה נמצא בה כעת, יהיה העת איזה שיהיה, וזה שנאמר בהמשך הפרשה (ואתחנן ד' – כ"ט) "ובקשתם משם את ה' אלוקיך ומצאת", שאמר ג"כ "משם" ולא אמר מאיזה מקום וזמן, והפירוש "משם", מכל מקום ומצב שאתה נמצא שם, אז "תדרוש את ה' אלוקיך ומצאת כי תדרשנו" וגו'.

(הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זיע"א)

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר וגו' (ג-כ"ג)

פעם שאלו את הרה"ק בעל ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א: מה עושה רבנו לפני התפילה? ענה להם: לפני התפילה אני מתפלל שבשעת התפילה, אתפלל, כמו שאמר משה רבנו ע"ה "ואתחנן אל ה'" – מה התחננתי – בעת ההיא לאמר, "יהי רצון שתהא אמירתי אמירה לשעה שאני עומד להתפלל.

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר וגו' (ג-כ"ג)

איתא בחז"ל, תקט"ו תפילות כמספר "ואתחנן" התפלל משה רבינו. וקשה, הלא יתחמץ לבם וירפו ידיהם של המתחננים והמתפללים לפני השי"ת, אם משה רבנו התפלל כ"כ הרבה תפילות ולא נענה, איך נפתח אנו פה ולשון וניב שפתיים, ויותר קשה, למה סיפר להם משה רבנו שהרבה והפציר כ"כ בתפילה ולא נענה, הרי ע"י כך יתרשלו ידם חלילה מלהתפלל לפני השי"ת. וי"ל להיפך, כיון שהשי"ת אמר לו לבסוף "רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה", א"כ איך הניחוהו לערוך כ"כ הרבה תפילות, היה צריך לומר לו מלכתחילה שלא יתפלל בעבור הדבר הזה, מכאן מוכח שהשי"ת כן מתאווה לתפילתן של צדיקים. וזה שאמר משה רבנו "ואתחנן אל ה' בעת ההיא" כמספר "ואתחנן", לאמר לדורות הבאים, שהקב"ה מתאווה לתפילתן של צדיקים ואל ימנעו עצמם מן הרחמים.

(ערוגות הבושם)

לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לשמור מצות ה' (ד- ב')

המצוות סמי מרפה הן, רצה הקב"ה לזכות את ישראל, לטהרם ולנקות אותם מכל זוהמה וסיג ופגם, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות המזככים ומזקקים את האדם, אולם כשם שסמי המרפא רק אם רקחם כמידתם ומשקלם הנכון לפי המרשם וההוראות של הרופא, רק אז הם יעילים ומועילים, כך גם יש לקיים ולקיים את המצוות בדיוק ככתוב בתורה הקדושה "לשמור את מצוות ה' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם" בדיוק ובזהירות, ללא הוספות וללא גרעונות.

הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א

כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אל קינו וגו' (ד- ז)

אפשר לבאר את הענין שכתב "קרובים אליו" לשון רבים, שהיה צריך לכתוב "קרוב אליו" לשון יחיד, על פי משל לאדם אשר היה לו קרוב אחד וכל פעם היה הולך אליו שיעזור לו, בפעמים הראשונות נענה לו ברצון ועזר לו, אולם ככל שבא יותר התחיל לדחות אותו עד שהפסיק לעזור לו. אבל כשיש לאדם קרובים רבים, אזי הוא הולך כל פעם לקרוב אחר שיעזור לו. וכל אחד עוזר לו כיון שבא אליו רק פעם אחת או שתי פעמים. והנמשל הוא אל הקב"ה, שהוא כביכול לכל אדם כמו הרבה קרובים לאין שיעור וסוף, ובכל עת ובכל שעה מוכן לעזור לו, כמו שהוא קרוב חדש, ולכן כתוב "קרובים אליו" לשון רבים.

(המגיד מדובנא זיע"א)

ואהבת את ה' אלקך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך (ו' - ה')

מסופר: מעשה היה בעיירה אחת שלא היה שם מקוה, הדבר נודע להרה"ק רבי נחום מטשרנוביל זיע"א, והוא פנה לעשיר אחד ממכריו ומכר לו את חלקו לעולם הבא במחיר שיבנה מקוה, כשהשתוממו על זה ענה הצדיק ואמר: בתורה כתוב "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך", ופירש רש"י "בכל מאדך" בכל ממונך, את הפסוק הזה אני אומר פעמיים בכל יום שחרית וערבית, ואני שואל אתכם, יהודי כמוני שאין לו אף פרוטה אחת, איך יכול אני לשמור מוצא שפתי, לאהוב את ה' בכל ממוני ולא לעשות שקר בנפשי, אבל אם יש לי חלק לעולם הבא וישנם אנשים המעריכים את חלקי בכסף - בממון ממש, הלא מחויב אנוכי למכור את רכושי זה כדי לקיים את מצות ה' בכל ממוני, ולא לעשות חלילה את דברי פלסתר.

ושננתם לבניך ודברתם בם (ו' - ז')

אם אדם רוצה ללמד תורה ומוסר לזולתו, עליו להיות בעצמו הדור בדברים אשר הוא אומר, לפי שרק אז עשויים הם להשפיע, אם "והיו הדברים האלה על לבבך", חדורים בלבך, אז "ושננתם לבניך", תוכל להשפיע על בניך ותלמידך.

(האלשיך הקדוש זיע"א)

פניני השבת

שמור את יום השבת לקדשו וגו' (ואתחנן ה' - ב')

"שמור" מלשון "ואביו שמר את הדבר" שיעקב אבינו היה ממתין ומצפה מתי יבוא (רש"י וישב ל"ז א), היינו שמחכים ומתגעגעים לקדושת השבת כל ימות החול, ולמדרגה זו הגיעו בדברות השניות במשנה תורה.

(הגאון ר"מ חרל"פ זיע"א)